

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ
Електротехнічний факультет
Кафедра перекладу

Т. М. Висоцька

**ПРАКТИКА НАУКОВОГО І ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ З 1-ОЇ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКОЇ)**

**Методичні рекомендації до практичних занять
з дисципліни «Практика наукового і технічного перекладу з 1-ої
іноземної мови (англійської)»**

для здобувачів ступеня магістра освітньо-професійної програми
«Германські мови та літератури (переклад включно), перша -
англійська»

зі спеціальності 035 Філологія

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Висоцька Т. М.

Практика наукового і технічного перекладу з 1-ої іноземної мови (англійської) [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Практика наукового і технічного перекладу з 1-ої іноземної мови (англійської)» для здобувачів ступеня магістра освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська» зі спеціальності 035 Філологія / Т. М. Висоцька ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». – Дніпро : НТУ «ДП», 2024. – 17 с.

Автор

Т. М. Висоцька, канд. філол. наук, доц.

Затверджено науково-методичною комісією зі спеціальності 035 Філологія (протокол № 1 від 30.08.2024) за поданням кафедри перекладу (протокол № 1 від 30.08.2024).

Уміщено теоретичні відомості за темами курсу, питання для самоконтролю, список використаної та рекомендованої літератури.

Орієнтовано на активізацію навчальної діяльності здобувачів ступеня магістр спеціальності «Філологія» та закріплення знань у засвоєнні дисципліни «Практика наукового і технічного перекладу з 1-ої іноземної мови (англійської)».

Відповідальний за випуск завідувач кафедри перекладу
Т.М. Висоцька, канд. філол. наук, доц.

Зміст

ВСТУП	4
Типові помилки	4
1. Електромеханічні прилади	5
2. Електроенергетика	5
3. Гірнича механіка	6
4. Обладнання для зберігання та переробки зернових, зернобобових і олійних культур	6
5. Технології захисту навколишнього середовища	7
6. Автоматизація та приладобудування	8
7. Інформація та телекомунікація	8
8. Металургія	9
9. Матеріалознавство	9
Питання для обговорення	10
Приклади перекладу термінів та перекладацькі коментарі	11
Міні-завдання для перекладу	13
Рекомендована література	15

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Практика науково-технічного перекладу з 1-ої іноземної мови (англійської)» є важливою складовою підготовки магістрів спеціальності 035 «Філологія». Курс спрямований на формування перекладацьких компетентностей у галузі наукового й технічного дискурсу.

Метою вивчення дисципліни є набуття студентами знань і вмінь, необхідних для виконання перекладу науково-технічних текстів різних жанрів, з урахуванням сучасних норм української та англійської мов.

Завдання курсу:

- ознайомлення зі специфікою жанрів науково-технічної комунікації;
- формування навичок роботи з термінологією та складання глосаріїв;
- відпрацювання перекладацьких трансформацій;
- відпрацювання навичок редагування та контролю якості перекладу.

Типові помилки

Найчастіше під час перекладу науково-технічних текстів трапляються:

- калькування термінів без урахування усталених відповідників;
- порушення граматичних норм української мови;
- некоректне відтворення одиниць вимірювання;
- недотримання стилістики науково-технічного стилю;

- ігнорування контексту при виборі перекладацького варіанту.

1. Електромеханічні прилади

Мета заняття – ознайомити студентів зі специфікою термінології у даній галузі та сформувати практичні навички перекладу.

Методичні рекомендації:

- розглянути текст 1 матеріалів для практичних занять (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2680>);
- виявити ключові терміни та проблемні випадки їх перекладу;
- застосувати стратегії забезпечення точності перекладу;
- проаналізувати перекладацькі трансформації;
- виконати завдання: переклад (уривків) тексту, складання глосарію, редагування перекладу.

2. Електроенергетика

Мета заняття – ознайомити студентів зі специфікою термінології у даній галузі та сформувати практичні навички перекладу.

Методичні рекомендації:

- розглянути текст 2 матеріалів для практичних занять (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2680>);
- виявити ключові терміни та проблемні випадки їх перекладу;

- застосувати стратегії забезпечення точності перекладу;
- проаналізувати перекладацькі трансформації;
- виконати завдання: переклад (уривків) текстів, складання глосарію, редагування перекладу.

3. Гірнична механіка

Мета заняття – ознайомити студентів зі специфікою термінології у даній галузі та сформувані практичні навички перекладу.

Методичні рекомендації:

- розглянути текст 3 матеріалів для практичних занять (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2680>);
- виявити ключові терміни та проблемні випадки їх перекладу;
- застосувати стратегії забезпечення точності перекладу;
- проаналізувати перекладацькі трансформації;
- виконати завдання: переклад (уривків) текстів, складання глосарію, редагування перекладу.

4. Обладнання для зберігання та переробки зернових, зернобобових і олійних культур

Мета заняття – ознайомити студентів зі специфікою термінології у даній галузі та сформувані практичні навички перекладу.

Методичні рекомендації:

- розглянути текст 4 матеріалів для практичних занять (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2680>);
- виявити ключові терміни та проблемні випадки їх перекладу;
- застосувати стратегії забезпечення точності перекладу;
- проаналізувати перекладацькі трансформації;
- виконати завдання: переклад уривків текстів, складання глосарію, редагування перекладу.

5. Технології захисту навколишнього середовища

Мета заняття – ознайомити студентів зі специфікою термінології у даній галузі та сформувати практичні навички перекладу.

Методичні рекомендації:

- розглянути текст 5 матеріалів для практичних занять (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2680>);
- виявити ключові терміни та проблемні випадки їх перекладу;
- застосувати стратегії забезпечення точності перекладу;
- проаналізувати перекладацькі трансформації;
- виконати завдання: переклад уривків текстів, складання глосарію, редагування перекладу.

6. Автоматизація та приладобудування

Мета заняття – ознайомити студентів зі специфікою термінології у даній галузі та сформувати практичні навички перекладу.

Методичні рекомендації:

- розглянути текст 6 матеріалів для практичних занять (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2680>);
- виявити ключові терміни та проблемні випадки їх перекладу;
- застосувати стратегії забезпечення точності перекладу;
- проаналізувати перекладацькі трансформації;
- виконати завдання: переклад уривків текстів, складання глосарію, редагування перекладу.

7. Інформація та телекомунікація

Мета заняття – ознайомити студентів зі специфікою термінології у даній галузі та сформувати практичні навички перекладу.

Методичні рекомендації:

- розглянути текст 7 матеріалів для практичних занять (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2680>);
- виявити ключові терміни та проблемні випадки їх перекладу;
- застосувати стратегії забезпечення точності перекладу;

- проаналізувати перекладацькі трансформації;
- виконати завдання: переклад уривків текстів, складання глосарію, редагування перекладу.

8. Металургія

Мета заняття – ознайомити студентів зі специфікою термінології у даній галузі та сформувати практичні навички перекладу.

Методичні рекомендації:

- розглянути текст 8 матеріалів для практичних занять (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2680>);
- виявити ключові терміни та проблемні випадки їх перекладу;
- застосувати стратегії забезпечення точності перекладу;
- проаналізувати перекладацькі трансформації;
- виконати завдання: переклад уривків текстів, складання глосарію, редагування перекладу.

9. Матеріалознавство

Мета заняття – ознайомити студентів зі специфікою термінології у даній галузі та сформувати практичні навички перекладу.

Методичні рекомендації:

- розглянути текст 9 матеріалів для практичних занять (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=2680>);
- виявити ключові терміни та проблемні випадки їх перекладу;
- застосувати стратегії забезпечення точності перекладу;
- проаналізувати перекладацькі трансформації;
- виконати завдання: переклад уривків текстів, складання глосарію, редагування перекладу.

Питання для обговорення

1. Які особливості науково-технічної термінології англійської мови?
2. Які перекладацькі трансформації найчастіше застосовуються при перекладі технічних текстів?
3. Як уникати калькування термінів?
4. Які є вимоги до стилістики українських науково-технічних текстів?
6. Які основні відмінності наукового і технічного стилів англійської мови?
7. Як правильно перекладати одиниці вимірювання? Наведіть приклади.
8. Чим відрізняється переклад інструкцій від перекладу наукових статей?
9. Як перекладач має працювати з аббревіатурами у технічних текстах?

10. Наведіть приклади помилок перекладу термінів з галузі електроенергетики.
11. Які основні вимоги до редагування перекладу?
12. Як уникати впливу російської мови при перекладі науково-технічних текстів?
13. У чому полягає роль глосаріїв у роботі перекладача?
14. Які програмні інструменти найбільш ефективні для роботи з технічними текстами?
15. Поясніть різницю між буквальним і смисловим перекладом у науково-технічному дискурсі.

Приклади перекладу термінів та перекладацькі коментарі

mine shaft – шахтний стовбур (Не слід перекладати як «міна».)

drilling rig – бурова установка (Термін «вежа» вживається лише в розмовному варіанті.)

grain elevator – зерносховище, елеватор (Важливо відрізнити від «ліфт».)

oilseed processing – переробка олійних культур (Помилка – перекладати «масляні насіння».)

waste treatment – обробка/переробка відходів (Варіант «лікування відходів» є неправильним.)

air pollution control – контроль забруднення повітря (Не варто скорочувати до «повітряний контроль».)

control system – система керування (Уникати кальки «контрольна система».)

sensor – датчик (Слово «сенсор» може вживатися у побуті, але у технічному перекладі – «датчик».)

data transmission – передавання даних («Трансмісія даних» не є усталеним терміном.)

cybersecurity – кібербезпека (Кальковане «кіберсек'юриті» є неприйнятним.)

blast furnace – доменна піч («Вибухова піч» – помилковий переклад.)

steel rolling – прокат сталі (Не можна перекладати як «кочення сталі».)

composite materials – композитні матеріали (Іноді вживається «композиційні», але в технічних стандартах – «композитні».)

heat resistance – термостійкість (Не варто перекладати як «теплова опірність».)

circuit breaker – вимикач кола – Важливо уникати кальки «циркул брейкер». Використовуємо усталений термін.

voltage regulator – регулятор напруги – Треба дотримуватися ДСТУ.

electric current – електричний струм – Неправильно перекладати як «ТОК».

measuring device – вимірювальний прилад – Калька «мірний пристрій» є невірною.

power grid – енергетична мережа – «Силова сітка» – помилковий переклад.

renewable energy – відновлювана енергія – Помилка – «возобновляема».

load distribution – розподіл навантаження – Слід уникати кальки «завантаження».

electric power plant – електростанція – Не «електрична фабрика».

nanomaterials – наноматеріали – Не «нано речовини».

strength of materials – міцність матеріалів – Не «сила матеріалів».

Міні-завдання для перекладу

1. The circuit breaker is designed to protect an electrical circuit from damage caused by overload or short circuit. It automatically interrupts current flow when a fault is detected. Modern devices are equipped with digital control systems. They can provide real-time monitoring of electrical parameters. The correct translation of terms is crucial for safety instructions.
2. Renewable energy sources, such as wind and solar power, are becoming increasingly important. Power grids must adapt to fluctuations in energy supply. Engineers use smart grids to balance production and consumption. Electricity demand is constantly

growing worldwide. Translators should use standardized terminology for technical documentation.

3. A mine shaft is a vertical or inclined passage used for access to an underground mine. Modern drilling rigs are highly automated. Roof support systems ensure the safety of miners. Longwall mining is one of the most efficient methods of coal extraction. Accurate translation of technical terms prevents misunderstanding in safety manuals.
4. Grain elevators are used for storing and transporting large amounts of grain. Drying equipment ensures the preservation of grain quality. Oilseed processing requires special technologies. Proper translation of agricultural terms is essential for international cooperation. Clear terminology prevents errors in technical documentation.
5. Waste treatment plants are designed to reduce environmental pollution. Air pollution control systems are installed in many industries. Greenhouse gases are a major cause of climate change. Renewable resources must be used effectively. Translators should be aware of environmental terminology when working with scientific texts.
6. Control systems regulate the operation of industrial machines. Sensors are widely used to collect data. Automation reduces human error in production. Measuring instruments provide accurate readings of

- physical parameters. Translators must ensure precise rendering of terms in user manuals.
7. Data transmission technologies are rapidly developing. Cybersecurity is one of the key challenges in the digital age. Optical fibers allow high-speed communication. Cloud computing is widely used in business and education. Translators must follow accepted standards for IT terminology.
 8. Blast furnaces are used to extract iron from ore. Steel rolling processes produce sheets and bars of steel. Alloy steels have special properties. Iron ore must be processed before it can be used. Translators should carefully select equivalents for metallurgical terminology.
 9. Composite materials combine different substances to achieve new properties. Heat resistance is an important characteristic of many materials. Nanomaterials are widely used in modern technologies. The strength of materials determines their application. Translators must ensure clarity and precision when translating scientific descriptions.

Рекомендована література

1. Гудманян А.Г., Сітко А.В., Єнчева Г.Г. Вступ до галузевого перекладу: практикум для студентів спеціальності «Переклад». – Київ: Аграр Медиа Групп, 2014. – 256 с.

2. Бідненко Н.П. Термінологія англійської мови та науково-технічний переклад. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. – 312 с.
5. Фурт Д.В., Дмитрук Л.А. Термінологія: навчальний посібник. – Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. – 280 с.

Навчальне видання

Висоцька Тетяна Миколаївна

**ПРАКТИКА НАУКОВОГО І ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ З 1-ОЇ
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКОЇ)**

**Методичні рекомендації до практичних занять
з дисципліни «Практика наукового і технічного перекладу з 1-ої
іноземної мови (англійської)» для здобувачів ступеня магістра
освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша - англійська»**

зі спеціальності 035 Філологія

Видано в авторській редакції.

Електронний ресурс.

Підписано до видання 11.06.2024. Авт. арк. 0,8

Національний технічний університет «Дніпровська політехніка».
49005, м. Дніпро, просп. Дмитра Яворницького, 19.